

ปัจจัยการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนชาวจีน
The Factors of the Strengthen Chinese Community

แสน กิรตินวนันท์

ACADEMIC JOURNAL

UTTARADIT RAJABHAT UNIVERSITY
<http://research.uru.ac.th>

ปัจจัยการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนชาวจีน

The Factors of the Strengthen Chinese Community

แสน กิรินวนันท์*

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยในการสร้างความเข้มแข็งให้เกิดขึ้นแก่ชุมชนโบ๊ะเบ้ ในมิติทางด้านสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพเช่นการสัมภาษณ์ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน ตลอดจนการศึกษาข้อมูลเอกสารขั้นต้นและชั้นรอง เป็นต้น ผ่านแนวคิดเช่นแนวคิดทุนทางสังคม แนวคิดสวัสดิการชุมชน ซึ่งกำหนดขอบเขตพื้นที่ศึกษาคือ พื้นที่บริเวณชุมชนโบ๊ะเบ้ตลาดเก่า ตรอกธรรมมา

ผลการวิจัยพบว่า ชาวจีนภายในชุมชนโบ๊ะเบ้ได้อาศัยทุนทางสังคมบนอัตลักษณ์ความเป็นจีน 2 ประเภท ได้แก่ อัตลักษณ์ความเป็นจีนของชาวจีนทั้งหมดและอัตลักษณ์ความเป็นจีนแต่จีว เช่น การรวมกลุ่ม ความเชื่อมั่นในกลุ่มผู้นำ ความไว้วางใจระหว่างสมาชิกชาวจีน วัฒนธรรมประเพณี ของชาวจีน เป็นต้น เป็นแนวคิดสำคัญในการสร้างกลไกของชุมชนผ่านกลุ่มเครือญาติ ระบบศาลเจ้า ปิงเถ่ากหรือสมาคมชาวโบ๊ะเบ้ เพื่อบริหารชุมชนและสมาชิกชุมชน จนภายในชุมชนเกิดความเข้มแข็ง ขึ้นมาในมิติต่างๆ อย่างต่อเนื่อง จนกล่าวได้ว่าชาวจีนภายในชุมชนโบ๊ะเบ้ได้ประยุกต์ทุนทางสังคมบน อัตลักษณ์ความเป็นจีน สร้างกลไกต่างๆ ภายในชุมชน อันถือเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความเข้มแข็ง แก่ชุมชนชาวจีนโบ๊ะเบ้แห่งนี้

คำสำคัญ : อัตลักษณ์ความเป็นจีน/ทุนทางสังคม/ความเข้มแข็งของชุมชน/ชาวจีน

Abstract

The objective of this research was to investigate the factors of the Strengthen Chinese Community in case of Bobae Community, in dimensions of Social, Cultures, Economics. This study was qualitative research by Interview, Participation, Documentary through conceptual of Social Capital, Social Welfare, which specify scope of the study area was Old Bobae market, nearby Thamma alley. The world usually done and Chaozhou Identity, For example, Gathering, Leadership, Trust, etc, to

* มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช

create the mechanism of this community. Which Chinese he fact findings indicate that Chinese in Bobae Community applied Social Capital on Chinese Identity, liked Chinese Identity whom everyone is Chinese around Identity and the mechanism of community are the important factors to strengthen the Bobae Community from the past until the present.

Keywords : Chinese Identity/Social Capital/The Strengthen Community/Chinese

บทนำ

ชุมชนโบบี้หรือตลาดโบบี้ที่คนส่วนใหญ่รู้จักในปัจจุบัน ถือเป็นชุมชนที่มีชาวจีนจำนวนมากอาศัยอยู่ โดยชุมชนแห่งนี้เริ่มก่อตัวและเกิดการรวมกลุ่มระหว่างชาวจีนด้วยกันตั้งแต่ปี พ.ศ.2470 เป็นต้นมาซึ่งชื่อ “โบบี้” นี้ เป็นชื่อที่เรียกเพี้ยนจากคำว่า “บึงเบ้ง” ของคนไทยในสมัยอดีต เนื่องจากว่าขณะที่โบบี้แห่งนี้เป็นเพียงตลาดขายเสื้อผ้าเก่าที่ไม่ได้มีผู้ใดรู้จักมากนักผู้คนในสมัยนั้นมักรู้จักพื้นที่แห่งนี้ว่าเป็นเพียงพื้นที่ส่วนหนึ่งของวัดบรมนิวาสเท่านั้น ขณะที่ชาวจีนค้าขายเสื้อผ้าบริเวณนั้นมักพูดคุยหรือเรียกลูกค้าเสียงดังหนวกหูแก่ผู้คนที่ผ่านบริเวณนั้น จนคนส่วนใหญ่เรียกขานตลาดดังกล่าวว่าตลาดบึงเบ้ง (บุญยง ชื่นสุวิมล, 2551 : 43-87) แต่ปัจจุบันตลาดโบบี้ได้มีการพัฒนาและขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก จนกลายเป็นศูนย์รวมทางด้านการค้าที่มีมูลค่าการค้าทางด้านเสื้อผ้าสูงที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศ

ตารางที่ 1.1 ตารางการเปรียบเทียบมูลค่าเฉลี่ยการค้าเสื้อผ้าสำเร็จรูปภายในประเทศ

	มูลค่าเสื้อผ้าสำเร็จรูป	จำนวนผู้ประกอบการ	ส่วนแบ่งตลาดทั้งหมด
โบบี้	30,000 ล้านบาท	3,000 ราย	40%
ประตูน้ำ	9,000 ล้านบาท	2,000 ราย	12%

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลสิ่งทอเชิงลึกพ.ศ. 2555

จากตารางข้างต้นพบว่าสถานที่ขายเสื้อผ้าขนาดใหญ่สุดภายในประเทศไทยในปัจจุบันได้แก่ตลาดโบบี้ ประตูน้ำ เป็นต้น แต่โบบี้ถือเป็นสถานที่ค้าส่งเสื้อผ้าที่มีขนาดใหญ่ที่สุด เนื่องจากมีมูลค่าการค้าส่งเสื้อผ้าสำเร็จรูปสูงสุด รวมถึงจำนวนผู้ประกอบการภายในพื้นที่สูงสุดภายในประเทศไทย นอกจากนี้เมื่อหันมาพิจารณาในมิติทางด้านประวัติศาสตร์พบว่าตลาดโบบี้ยังเป็นตลาดการค้าทางด้านเสื้อผ้าแห่งแรกของประเทศไทยที่มีประวัติศาสตร์และความเป็นมาที่ยาวนานคู่กับประเทศไทยมากกว่า 80 ปี และถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น อันแสดงถึงความเข้มแข็งของชุมชนชาวจีนในมิติ

ทางด้านสังคม เศรษฐกิจและประวัติศาสตร์นั่นเอง โดยตั้งแต่ก่อตั้งชุมชนกระทั่งปัจจุบันพื้นที่โบบี้เบีมี แต่การขยายตัวของเศรษฐกิจภายในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น ตั้งแต่มีร้านค้าไม้ที่ร้านที่ค้าขายเสื้อผ้า กลายเป็นว่าพื้นที่ทั้งหมดของโบบี้เบีกลับหันค้าขายเสื้อผ้าทั้งหมด อันแสดงถึงการเจริญเติบโตและความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจของชุมชนโบบี้เบีได้เป็นอย่างดี แม้บางครั้งเศรษฐกิจของโบบี้เบีอาจเกิดภาวะซบเซาตามเศรษฐกิจภายในประเทศไทยหรือเศรษฐกิจโลก แต่โดยรวมถือว่าการค้าภายในโบบี้เบีก็มีการขยายตัวเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ กระทั่งปี พ.ศ.2538 พื้นที่บริเวณโบบี้เบีได้เกิดอาคารโบบี้ทาวเวอร์ขึ้น เนื่องจากพื้นที่เดิมของโบบี้เบีไม่สามารถขยายออกไปทางใดได้ จึงเกิดการสร้างอาคารโบบี้ทาวเวอร์ขึ้น เพื่อสนองตอบความต้องการทางด้านเศรษฐกิจของพื้นที่ภายในโบบี้เบี อันแสดงถึงความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจของโบบี้เบีขณะนั้นได้เป็นอย่างดี ซึ่งโบบี้ทาวเวอร์ถือเป็นศูนย์การค้าส่งเสื้อผ้าขนาดใหญ่ที่เป็นตึกหรืออาคารสูงแห่งแรกของบริเวณนั้น โดยโบบี้ทาวเวอร์ประกอบด้วยอาคารพาณิชย์ อาคารห้องชุดจำนวน 629 หน่วย โรงแรมจำนวน 310 ห้อง รวมกันกลายเป็นโบบี้ทาวเวอร์ในที่สุด ทำให้พื้นที่บริเวณนั้นเกิดรายได้เพิ่มมากขึ้นจำนวนมาก ขณะเดียวกันพื้นที่บริเวณนั้นเมื่อมีการประกอบการเพิ่มมากขึ้น ก็จำเป็นต้องมีการจ้างงานเพิ่มมากขึ้น กลายเป็นพื้นที่หนึ่งที่สามารถสร้างรายได้แก่แรงงานจำนวนมาก โดยในพ.ศ.2555 พื้นที่โบบี้เบีมีผู้ประกอบการอยู่ประมาณ 3,000 ราย แต่ละปีมียอดขายรวมประมาณ 30,000 ล้านบาท แบ่งเป็นยอดส่งออกต่างประเทศประมาณร้อยละ 40 (12,000 ล้านบาท) ขณะที่ตลาดต่างประเทศอันเป็นลูกค้าหลักของโบบี้เบีนั้นคือ ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย และสิงคโปร์ ตามลำดับ ขณะที่อีกร้อยละ 60 (18,000 ล้านบาท) เป็นยอดส่งออกภายในประเทศ ต่อมาเมื่อมีการเปรียบเทียบกับสถานที่ประกอบการด้านเสื้อผ้าเหมือนกันอย่างประตูน้ำจะพบว่า ประตูน้ำมีผู้ประกอบการรายย่อยประมาณ 2,000 ราย มีมูลค่าการค้าประมาณ 9,000 ล้านบาท ฉะนั้นกล่าวได้ว่าแม้กระทั่งปัจจุบันโบบี้เบียังคงเป็นสถานที่ค้าส่งเสื้อผ้าที่มีมูลค่าการค้าสูงสุดภายในประเทศตั้งแต่อดีตกระทั่งปัจจุบัน ถือเป็นศูนย์รวมทางเศรษฐกิจเรื่องเสื้อผ้าระดับประเทศที่สำคัญที่สุดตลาดหนึ่งของประเทศไทยเลยทีเดียว

นอกจากนี้เมื่อหันมาพิจารณาเกี่ยวกับมิติทางด้านสังคมและวัฒนธรรมภายในโบบี้เบี จะพบว่าภายในชุมชนโบบี้เบีแห่งนี้ก็ยังคงมีความเข้มแข็งทางด้านสังคมและวัฒนธรรมอยู่มาก ตั้งแต่การรักษาอัตลักษณ์ความเป็นจีนของชุมชนตนเองให้คงอยู่ตั้งแต่อดีตกระทั่งปัจจุบันโดยสมาชิกภายในชุมชนส่วนใหญ่ก็ยังคงยึดมั่นในขนบธรรมเนียมความเป็นจีนเหล่านั้นเช่น ผู้คนส่วนใหญ่ภายในชุมชนโบบี้เบีมีการสื่อสารระหว่างกันด้วยภาษาจีนแต้จิ๋ว อันสร้างความรู้สึกรักให้ชาวจีนโบบี้เบีตระหนักรู้ว่าบุคคลเหล่านั้นเสมือนเป็นพวกพ้องของตนเองหรือภายในตลาดโบบี้เบีจะถูกแบ่งออกเป็น 5 สะพานด้วยกัน ซึ่งท้ายตลาดทั้ง 5 สะพานจะมีศาลเจ้าปึงเถ่ากงอยู่ทุกสะพาน เพื่อดูแล ปกป้องความเป็นอยู่และช่วยเหลือเป็นกำลังใจทางด้านการค้าให้แก่ชาวจีนโบบี้เบี จนเกิดความเจริญรุ่งเรืองทางด้านต่างๆ ตาม

ความเชื่อของชาวจีนโบบี้เบ๊ นอกนี้ชาวจีนโบบี้เบ๊ยังคงขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ ของชาวจีนอย่างเคร่งครัด แม้บางประเพณีอาจสูญหายไปบ้างตามกาลเวลา แต่ยังถือว่าชาวจีนโบบี้เบ๊มีความเข้มข้นของอัตลักษณ์ความเป็นจีนบนมิติทางด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจที่ยังสูงเป็นอย่างมาก

ต่อมาเมื่อหันมาพิจารณาทางมิติทางด้านการเมืองการปกครอง จะพบว่าภายใต้ชุมชนโบบี้เบ๊ได้เกิดการรวมกลุ่มที่เข้มแข็งบนมิติที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการขึ้น เพื่อดูแลความเป็นอยู่ของสมาชิกภายในชุมชน โดยไม่ต้องพึ่งพิงราชการมากนักแต่ประการใด โดยองค์กรแรกที่ก่อตั้งขึ้นมาขึ้นเป็นองค์กรที่ไม่เป็นทางการและอยู่ร่วมกับชุมชนตั้งแต่ก่อตั้งชุมชนได้แก่สำนักงานศาลเจ้าปึงเถ่ากง ขณะที่อีกหน่วยงานหนึ่งเป็นหน่วยงานที่มีการจดทะเบียนถูกต้อง ตามกฎหมายคอยดูแลสมาชิกภายในชุมชนในมิติทางด้านเศรษฐกิจ คือสมาคมชาวโบบี้เบ๊นั่นเอง โดยองค์กรทั้งสององค์กรจะเป็นหน่วยงานที่คอยดูแลความสงบสุขระหว่างสมาชิกภายในชุมชน ซึ่งภายใต้องค์กรเหล่านี้ ยังคงสอดแทรกอัตลักษณ์ความเป็นจีนไว้ต่างๆ มากมายเช่น ระบบอาวุโส ระบบเครือญาติ (แซ่) ความไว้วางใจต่อผู้นำ การสร้างเครือข่ายของชาวจีนโบบี้เบ๊ เป็นต้น จนเกิดเป็นข้อสังเกตขึ้นมาว่าผู้คนส่วนใหญ่รู้จักโบบี้เบ๊แต่เพียงมิติความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจเพียงด้านเดียว แต่แท้จริงแล้วภายในชุมชนโบบี้เบ๊ยังคงมีความเข้มแข็งทางด้านสังคม วัฒนธรรม และการเมืองการปกครองบนอัตลักษณ์ความเป็นจีนอยู่อย่างเข้มข้นจนกลายเป็นข้อสงสัยว่าปัจจัยใดเป็นปัจจัยสำคัญที่สร้างความเข้มแข็งให้เกิดแก่ชุมชนชาวจีนโบบี้เบ๊แห่งนี้ จนทำให้ตลาดโบบี้เบ๊ยืนหยัดและพัฒนากระทั่งกลายเป็นชุมชนโบบี้เบ๊ที่สมาชิกสามารถมีความเป็นอยู่ที่ดี พึ่งพาตนเองได้อย่างที่ทุกคนรู้จักอย่างทุกวันนี้ ซึ่งต่อไปนี้ผู้วิจัยจะอธิบายให้เห็นภาพในลำดับต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาถึงปัจจัยในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนชาวจีน จากชุมชนชาวจีนที่มีความเข้มแข็งในมิติทางด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ อย่างชุมชนชาวจีนโบบี้เบ๊

ขอบเขตการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านพื้นที่วิจัย

ผู้วิจัยกำหนดพื้นที่ คือ ชุมชนชาวจีนโบบี้เบ๊ ในช่วงถนนตั้งแต่แยกกษัตริย์ศึกหรือถนนกรุงเกษมตัดถนนบำรุงเมืองไปจนถึงแยกสะพานขาว กระทั่งถนนกรุงเกษมตัดกับถนนหลานหลวง ตั้งแต่ตลาดโบบี้เบ๊สะพาน 1 ถึงสะพาน 5

1.2 ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย

1.2.1 กลุ่มผู้นำชุมชนที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ทั้งสำนักงานศาลเจ้าและสมาคมชาวโป้เบ๊ เป็นต้น

1.2.2 กลุ่มผู้นำชุมชนอาวุโสของชุมชนโป้เบ๊ในอดีตและกลุ่มผู้ร่วมกิจกรรมต่างๆ ของศาลเจ้าและสมาคมชาวโป้เบ๊

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.1. ทูทางสังคมบนอัตลักษณ์ความเป็นจีน

จีนถือเป็นประเทศที่มีระบบคิดหรือฐานความรู้ของประเทศตนเองมาเป็นระยะเวลาช้านาน แม้เวลาจะผ่านไปนานเท่าไร แต่ระบบคิดยังคงถูกส่งผ่านจากรุ่นสู่รุ่นกระทั่งปัจจุบัน ซึ่งระบบความคิดต่างๆ จะถูกถ่ายทอดและสอดแทรกผ่านวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ ฯลฯ โดยที่คนจีนหรือคนไทยเชื้อสายจีนจำนวนมากไม่รู้ตัว ซึ่งกลุ่มคนเหล่านั้นอาจคิดว่าตนเองไม่ได้เล่าเรียนหรือศึกษาเรื่องราวระบบความคิด องค์ความรู้ของจีนอย่างเป็นระบบ แต่เพราะเหตุใดกลับถูกวัฒนธรรม ประเพณีต่างๆ เหล่านี้ปลูกฝังระบบความคิดหรือสร้างอัตลักษณ์ของชาวจีนขึ้นโดยไม่รู้ตัว แม้กระทั่งก้าวข้ามไปสู่ต่างประเทศ ก็ได้รับการถ่ายทอดอัตลักษณ์เหล่านั้นด้วยเช่นกัน ซึ่งแหล่งที่มาของระบบความคิดต่างๆ ในสังคมจีน ล้วนได้รับอิทธิพลมาจากศาสนาและลัทธิคำสอนทางศาสนา ทั้งนี้ลัทธิที่มีอิทธิพลต่อชาวจีนที่อยู่ทั่วโลกได้แก่ ลัทธิเต๋า (Taoism) ลัทธิขงจื้อ (Confucianism) และศาสนาพุทธนิกายมหายาน (Buddhism) (สมบุรณ์ สุขสำราญ, 2530 : 25-39) โดยลัทธิขงจื้อจะเป็นต้นแบบแห่งขนบธรรมเนียม ประเพณีของชาวจีน รวมถึงรูปแบบความสัมพันธ์ภายในสังคมที่ไม่เท่าเทียมกัน ซึ่งจะมีรูปแบบการปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับความสัมพันธ์ต่างๆ เช่น พ่อแม่กับลูก เจ้านายกับลูกน้อง ฯลฯ ว่าควรปฏิบัติตนเช่นไร จนสร้างให้เกิดความสำคัญแก่ระบบผู้อาวุโสขึ้น ขณะที่ลัทธิเต๋าจะเน้นคืนกลับสู่ธรรมชาติ การอยู่ร่วมกันของความดี ความชั่วภายในสังคมที่สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างหยินหยาง เป็นต้น ขณะที่ศาสนาพุทธ นิกายมหายานจะมุ่งเน้นที่การเสียสละ การช่วยเหลือเกื้อกูลระหว่างกัน เป็นต้น

1.2 สวัสดิการชุมชน

สวัสดิการชุมชน (Community welfare) คือ การสร้างหลักประกันในการดำเนินชีวิตของชาวบ้านให้มีวิถีชีวิตที่ดี มีความสุข เกิดความมั่นคงในชีวิต ตั้งแต่เกิดไปจนกระทั่งตายโดยการพึ่งตนเอง การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ทั้งอยู่ในรูปของสิ่งที่เป็นทั้งวัตถุและไม่ใช่วัตถุ เช่น สิ่งของ เงินทอง น้ำใจไมตรี ตลอดจนการฟื้นฟูธรรมชาติ ซึ่งอาจตั้งอยู่บนหลักพื้นฐานทางด้านหลักศาสนา ภูมิปัญญา และวัฒนธรรมของท้องถิ่นหรือชุมชนต่างๆ ผลลัพธ์ของการจัดสวัสดิการชุมชนที่สำคัญ คือ การสร้าง

รายได้แก่สมาชิกชุมชนหรือท้องถิ่น ตลอดจนการลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น จากการที่สมาชิกชุมชนต้องออกไปอาศัยอยู่ภายนอกชุมชนของตนเอง รวมถึงสามารถเชื่อมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกในชุมชน จนเกิดความรู้สึกมั่นคง ความภาคภูมิใจ และดำรงอยู่อย่างมีศักดิ์ศรีและมีความสุข (ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์, 2547) อันเป็นหนทางสำคัญไปสู่การแก้ปัญหาความยากจนภายในชุมชนได้อย่างยั่งยืน ในที่สุด ดังนั้นจะเห็นได้ว่าสวัสดิการชุมชนถือเป็นทางเลือกหนึ่งที่จะช่วยทำให้ท้องถิ่นหรือชุมชนต่างๆ เกิดความมั่นคงอย่างยั่งยืน ทำให้ชุมชนเหล่านั้นยังคงสามารถดำรงอยู่ได้

ขณะเดียวกัน อกัญญา เวชยชัย (2547: 140-160) ได้แบ่งรูปแบบการจัดสวัสดิการชุมชนออกเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่

(1) การจัดสวัสดิการชุมชนฐานวัฒนธรรม ได้แก่ การช่วยเหลือเกื้อกูลของกลุ่มครอบครัว กลุ่มเครือญาติ รวมถึงระบบศาสนาหรือระบบอุปถัมภ์ ซึ่งบางกรณีระบบอุปถัมภ์อาจนำมาซึ่งการเอาเปรียบ กดขี่ข่มเหงระหว่างกัน จนเกิดมีผู้เสียเปรียบหรือเสียศักดิ์ศรี แต่ขณะเดียวกันระบบอุปถัมภ์ถือเป็นส่วนสำคัญที่ควบคู่กับสังคมไทยให้อยู่ร่วมกันได้อย่างสันติเช่น การสร้างความมั่นคงทางด้านที่อยู่อาศัยหรือด้านอาหาร เป็นต้น

(2) การจัดสวัสดิการชุมชนฐานพัฒนาเป็นการเรียนรู้รูปแบบสวัสดิการจากชุมชนหรือสังคมภายนอกเข้ามาปรับเปลี่ยนรูปแบบให้เหมาะสมกับชุมชนตนเอง ขณะที่บางกิจกรรมอาจเริ่มกันเองระหว่างสมาชิกภายในชุมชน ขณะที่บางกิจกรรมอาจได้รับการสนับสนุนหรือการช่วยเหลือจากองค์กรภายนอกทั้งภาครัฐหรือเอกชน เช่น การจัดกิจกรรมฌาปนกิจศพแก่สมาชิกชุมชน กลุ่มออมทรัพย์ในรูปแบบต่างๆ ทั้งธนาคารชุมชนหรือกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ ฯลฯ ที่ถูกปรับเปลี่ยนให้เข้ากับบริบทของชุมชนตนเอง เป็นต้น

(3) การจัดสวัสดิการชุมชนฐานทรัพยากรเป็นการจัดสวัสดิการที่มุ่งเน้นสร้างความมั่นคงทางด้านอาหารและสร้างรายได้จากทรัพยากรที่อยู่ภายในบริบทของชุมชน ซึ่งการจัดสวัสดิการฐานทรัพยากรนี้จะมุ่งเน้นการใช้ประโยชน์จากธรรมชาติหรือทรัพยากรที่อยู่ภายในชุมชนให้เกิดประโยชน์เช่น แหล่งน้ำ ทรัพยากรทางทะเล ป่าสาธารณะ เป็นต้น เนื่องจากทรัพยากรเหล่านี้เป็นต้นกำเนิดแห่งอาหารตามธรรมชาติต่างๆ ให้นำมาสร้างเป็นรายได้หลักให้แก่ชุมชนต่างๆ ได้เช่นกัน แต่การใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกชุมชนส่วนใหญ่ได้ สมาชิกชุมชนต้องรู้จักการช่วยเหลือเกื้อกูลระหว่างกันและการพึ่งพาอาศัยระหว่างสมาชิกชุมชนด้วยนั่นเอง

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาถึงปัจจัยในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนชาวจีนโบ๊เบ๊เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ที่เน้นการบรรยายและการวิเคราะห์ (Descriptive and Content Analysis) เพื่อหาข้อสรุปในเชิงอุปนัย (Inductive) ซึ่งนำวิธีและเครื่องมือการศึกษาหลายวิธีเข้ามาประกอบ ทั้งการค้นคว้าหาข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งเอกสารชั้นต้น (Primary Documentary) และเอกสารชั้นรอง (Secondary Documentary) เช่น บทความวิชาการ บทความวิจัย รายงานการวิจัย และเอกสารข้อมูลจากทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการอ้างอิงประกอบการบรรยายและอภิปรายเนื้อหา ตลอดจนนำมาใช้สร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ รวมถึงการเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) แก่ประธานและกรรมการองค์กรภายในชุมชนที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการอย่างประธานและกรรมการศาลเจ้าปึงเถ่ากงหรือนายกและกรรมการสมาคมชาวจีนโบ๊เบ๊ เป็นต้น รวมถึงการสังเกตการณ์ (Observation) เวลาที่เกิดการประชุมภายในองค์กรของชุมชน ตลอดจนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับสมาชิกภายในชุมชนโบ๊เบ๊ (Participation) เช่น การเข้าร่วมกับกิจกรรมประจำปีของศาลเจ้าปึงเถ่ากงภายในชุมชนจากประชากรกลุ่มตัวอย่างที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการอย่างกลุ่มผู้นำภายในชุมชนจากสำนักงานศาลเจ้าปึงเถ่ากงและสมาคมชาวจีนโบ๊เบ๊ เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลประกอบกับกรอบแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องซึ่งจะนำมาสู่ข้อค้นพบอันเป็นข้อสรุปที่มีความถูกต้องทางวิชาการ

1. พื้นที่การศึกษา

พื้นที่ย่านโบ๊เบ๊ตั้งอยู่บนจุดตัดของคลองมหานาคและคลองผดุงกรุงเกษมกับถนนกรุงเกษม กล่าวคืออยู่ในช่วงถนนตั้งแต่แยกกษัตริย์ศึกหรือถนนกรุงเกษมตัดถนนบำรุงเมืองไปจนถึงแยกสะพานขาว กระทั่งถนนกรุงเกษมตัดกับถนนหลานหลวง บริเวณตรอกธรรมาทั้งหมด

2. กลุ่มตัวอย่าง

การสัมภาษณ์แบบเชิงลึก โดยมุ่งเน้นการสัมภาษณ์ผู้ที่ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ที่กลุ่มผู้นำหรือกรรมการขององค์กรอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการภายในชุมชนโบ๊เบ๊อย่างเช่น สมาคมโบ๊เบ๊และสำนักงานศาลเจ้าปึงเถ่ากงเป็นหลัก รวมถึงสมาชิกชุมชนผู้เข้าร่วมกิจกรรมของสมาคมหรือศาลเจ้าตามงานเทศกาลต่างๆ เช่นงานเทศกาลง่วนเซียว งานวันขอบคุณพระเจ้า เป็นต้น

3. ระยะเวลาในการวิจัย

การศึกษาวิจัยแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน คือการศึกษาข้อมูลทางด้านเอกสารชั้นต้น และชั้นรอง เพื่อศึกษาข้อมูลทางประวัติศาสตร์ พื้นฐาน ความเป็นมาของชุมชนโบ๊เบ๊ตั้งแต่ก่อตั้งชุมชนเมื่อปี พ.ศ.2470 จนถึงปัจจุบัน โดย พ.ศ.2470 เป็นปีที่มีการก่อตั้งชุมชนโบ๊เบ๊ขึ้นมาอย่างเป็นทางการ เพื่อทำความเข้าใจถึงพลวัตและความต่อเนื่องในการคงอยู่ของอัตลักษณ์ความเป็นจีน

ภายในชุมชนโบว์เบ้มีความเข้มแข็งมากเท่าใด ตลอดจนการแสวงหาถึงปัจจัยสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนชาวจีนโบว์เบ้ในมิติต่างๆ ส่วนที่สองจะเป็นระยะเวลาที่ผู้วิจัยใช้ในการเก็บข้อมูลภาคสนามเป็นระยะเวลาประมาณ 15 เดือน โดยเริ่มตั้งแต่ 1 ธันวาคม 2556-1 มีนาคม 2558 โดยระยะเวลาในการศึกษาทั้งหมด เป็นส่วนสำคัญทำให้ผู้วิจัยสามารถเข้าไปสังเกตการณ์ สัมภาษณ์ ตลอดจนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนมากยิ่งขึ้น เพื่อทำความเข้าใจถึงพลวัตทางอัตลักษณ์ของชาวจีนโบว์เบ้และกลไกต่างๆ ของชุมชนเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนชาวจีนโบว์เบ้แห่งนี้ตั้งแต่อดีตกระทั่งปัจจุบัน

สรุปผลการวิจัย

ชุมชนชาวจีนโบว์เบ้ได้อาศัยอัตลักษณ์ความเป็นจีนภายในชุมชนโบว์เบ้และกลไกภายในชุมชนบูรณาการระหว่างกัน จนเกิดเป็นความเข้มแข็งภายในชุมชนชาวจีนโบว์เบ้ในมิติต่างๆ ซึ่งอัตลักษณ์ความเป็นจีนคือลักษณะเฉพาะที่แสดงถึงความเป็นจีนอันเป็นลักษณะเด่นภายในชุมชนโบว์เบ้ โดยภายในชุมชนโบว์เบ้มีลักษณะเด่นที่แสดงถึงความเป็นจีนหลากหลายมิติ สามารถกล่าวได้ว่าอัตลักษณ์ความเป็นจีนภายในชุมชนโบว์เบ้นั้นแบ่งได้ 2 มิติได้แก่

1. **อัตลักษณ์ความเป็นจีนของชาวจีนทั้งหมด** คืออัตลักษณ์ที่ชาวจีนทั่วประเทศจีนปฏิบัติหรือเชื่อในสิ่งดังกล่าวเหมือนกันได้แก่ความเชื่อทางด้านแนวคิด ปรัชญาต่างๆ อย่างเช่นลัทธิเต๋าที่เน้นพิธีกรรมต่างๆ ของการกราบไหว้เทพเจ้าหรือการเน้นการกลับสู่ธรรมชาติ ส่วนลัทธิขงจื้อจะมุ่งเน้นที่ระบบความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในสังคม อันเป็นความสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ ทั้งผู้ปกครองกับผู้ถูกปกครอง พ่อแม่กับลูก ฯลฯ และศาสนาพุทธ นิกายมหายานที่มุ่งเน้นปรัชญาการเสียสละ จนเกิดพิธีกรรมต่างๆตามมาเช่นเทศกาลกินเจ เป็นต้น รวมถึงขนบธรรมเนียม ประเพณีต่างๆ ตั้งแต่เกิดจนถึงตายเช่นพิธีงานแต่งงานแบบจีน พิธีงานศพ (กงเต๊ก) เป็นต้น และวันสำคัญต่างๆ ของชาวจีนทั่วไปที่ทั่วประเทศ ยึดเป็นธรรมเนียมปฏิบัติ เช่น วันตรุษจีน วันสารทจีน วันเซ็งเม้ง วันไหว้พระจันทร์ เป็นต้น

2. **อัตลักษณ์ความเชื่อของชาวจีนแต่จิว** กล่าวได้ว่าอัตลักษณ์ประเภทนี้เป็นอัตลักษณ์ของชาวจีนประจำถิ่นหรือบางท้องถิ่น ทั้งรูปแบบการใช้ชีวิตพื้นฐาน การประกอบอาชีพ เป็นต้น เนื่องจากชาวจีนแต่ละถิ่นฐานจะมีลักษณะเฉพาะหรือความถนัดการประกอบอาชีพแตกต่างกัน โดยชาวจีนแต่จิวจะถนัดการค้าขายเป็นหลัก ฉะนั้นเมื่อก้าวมาสู่ประเทศไทย ชาวจีนแต่จิวส่วนใหญ่จึงประกอบอาชีพด้านการค้าขายเป็นหลัก รวมถึงความเชื่อ ภาษาเฉพาะถิ่นของชาวจีนกลุ่มต่างๆ ก็มีความแตกต่างกันออกไป โดยชาวจีนที่อพยพเข้ามายังไทยสามารถแบ่งได้เป็น 5 กลุ่มคือชาวจีนแต่จิว กวางตุ้ง ฮากกา (จินแคะ) ฮกเกี้ยน ไทหล่า ซึ่งแท้จริงแล้วทั้ง 5 กลุ่มคือจีนใต้ทั้งหมด โดยพื้นที่ของ

ชาวจีนทั้ง 5 กลุ่มถือว่าอยู่บริเวณใกล้เคียงกัน แต่เนื่องจากประเทศจีนเป็นประเทศที่มีอาณาเขตกว้างใหญ่ ฉะนั้นแม้แต่ละพื้นที่จะมีอาณาเขตติดกัน แต่ขนบธรรมเนียมประเพณีของแต่ละพื้นที่จึงมีความแตกต่างกันออกไป รวมถึงภาษาถิ่น วัฒนธรรม ความเชื่อเช่นกัน โดยชาวจีนโบ้เบ้เกิดขึ้นจากการรวมกลุ่มของชาวจีนแต่จิวที่อพยพเข้ามาอาศัยยังชุมชนโบ้เบ้ในห้วงเวลาที่ใกล้เคียงกันเป็นส่วนใหญ่ ฉะนั้นวัฒนธรรมย่อยหรืออัตลักษณ์ของสมาชิกภายในโบ้เบ้จึงเป็นอัตลักษณ์ของชาวจีนแต่จิว เช่น การพูดภาษาแต่จิว ซึ่งชาวจีนโบ้เบ้เกือบทั้งหมดจะพูดแต่ภาษาแต่จิว รวมถึงความเชื่อทางด้านเทพเจ้าของชาวจีนถิ่นต่างๆ ก็มีความแตกต่างกัน โดยชาวจีนแต่จิวมีนิสัยพื้นฐานเป็นผู้ชอบการค้าขาย ฉะนั้นเทพเจ้าที่ชาวจีนนับถือจะเป็นเทพเจ้าที่มีความเกี่ยวข้องทางการค้าขาย รวมถึงมีชื่อเป็นภาษาแต่จิว เช่น ปิงเถ่ากงหรือเจ้าพ่อเสือ เป็นต้น ฉะนั้นอัตลักษณ์ความเป็นจีนของชาวจีนโบ้เบ้จึงกล่าวได้ว่าเป็นอัตลักษณ์ของชาวจีนแต่จิวนั่นเอง

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงอัตลักษณ์ความเป็นจีนผ่านสิ่งที่ซ่อนอยู่ภายในชุมชนทั้งสิ่งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมทั้งรูปแบบวัฒนธรรม ประเพณี เป็นต้น โดยภายในชุมชนโบ้เบ้ได้อาศัยอัตลักษณ์ความเป็นจีนเช่นการรวมกลุ่ม การช่วยเหลือเกื้อกูลระหว่างกัน ระบบอาวุโส ฯลฯ ในการสร้างกลไกบนอัตลักษณ์ความเป็นจีนขึ้นมา ซึ่งกลไกเหล่านี้ถือเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนให้ชุมชนชาวจีนโบ้เบ้เกิดความเข้มแข็งขึ้นมา โดยกลไกต่างๆ ภายในชุมชนชาวจีนโบ้เบ้ได้แก่

1. กลุ่มเครือญาติชาวจีนภายในชุมชนโบ้เบ้ แม้ภายนอกจะดูว่าภายในชุมชนโบ้เบ้มีร้านค้าเป็นจำนวนมากกว่า 500 ร้านค้า จนคนทั่วไปมักเข้าใจว่าร้านค้าชาวจีนเหล่านี้ต่างคนต่างเข้ามาจับจองพื้นที่โดยไม่ได้มีความสัมพันธ์ระหว่างกันหรือเป็นประชากรแฝง แต่จากศึกษาวิจัยและสอบถามข้อมูลจากประธานและกรรมการศาลเจ้าปิงเถ่ากงลี้กลงไปจะพบว่าร้านค้าที่เข้าร่วมกันก่อตั้งและสร้างชุมชนชาวจีนโบ้เบ้ด้วยกันมาอยู่ประมาณ 80 ร้าน ซึ่งภายในร้านค้าเหล่านี้พบว่า ร้านค้าจำนวนมากล้วนมีความสัมพันธ์เป็นกลุ่มครอบครัวหรือญาติพี่น้องที่แท้จริงอพยพมาจากประเทศจีนด้วยกันเสียเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากภายในร้านค้าเหล่านี้ประกอบด้วยร้านค้าที่สมาชิกมีนามสกุล (แซ่) ที่เป็นแซ่เดียวกันเป็นจำนวนมาก เช่น แซ่ตั้ง (ตัน) แซ่ลี่ แซ่โจ้ว ซึ่งเป็นกลุ่มแซ่ที่เข้ามาตั้งร้านค้าภายในโบ้เบ้ด้วยกันมากที่สุดจำนวนแซ่ละ 4 ร้านค้า เป็นต้น กล่าวได้ว่าแต่ละร้านค้าล้วนมีความสัมพันธ์เป็นกลุ่มเครือญาติที่แท้จริงกันอีกด้วย โดยบางตระกูลอาจจะอพยพมาในช่วงเวลาที่ใกล้เคียงกัน ขณะที่บางตระกูลอาจอพยพมาในห้วงเวลาที่แตกต่างกัน แต่พอได้ข่าวสารจากญาติพี่น้องในโบ้เบ้เชื่อว่าพอมาน่าอาศัยยังโบ้เบ้ทำให้ความเป็นอยู่ของตนเองดีขึ้น จึงเกิดการอพยพย้ายตามกันมาสร้างถิ่นฐานและตั้งรกรากใหม่ร่วมกันภายในชุมชนโบ้เบ้กระทั่งปัจจุบัน นอกจากนี้ร้านค้าที่เหลือเกือบทั้งหมดยังเป็นการรวมกลุ่มของชาวจีนแต่จิวที่มีพื้นที่อาศัยในประเทศจีนใกล้เคียงกันมารวมกลุ่มกันภายในชุมชนชาวจีนโบ้เบ้อีกด้วย ซึ่งต่อมาร้านค้าเหล่านั้นได้ขยายกิจการผ่านกลุ่ม

ครอบครัวและกลุ่มเครือข่ายของตนเอง จนกลายเป็นร้านค้าต่างๆ ที่ครอบคลุมทั่วพื้นที่ไ้เบ้ ซึ่งภายใต้ความสัมพันธ์กลุ่มเครือข่ายของชาวจีนไ้เบ้ได้อาศัยอัตลักษณ์ความเป็นจีนเช่นเครือข่ายการรวมกลุ่ม การช่วยเหลือเกื้อกูลระหว่างสมาชิกกลุ่ม รวมถึงความไว้วางใจระหว่างสมาชิก เป็นต้น ร่วมกันสร้างรูปแบบการช่วยเหลือเกื้อกูลระหว่างกันหรือรูปแบบสวัสดิการชุมชนบนกลุ่มเครือข่ายของตนเองขึ้นมา โดยรูปแบบสวัสดิการชุมชนเหล่านั้น มุ่งเน้นการช่วยเหลือกันกันระหว่างกลุ่มเครือข่ายตนเองเป็นหลักด้วยการอาศัยกลไกกลุ่มเครือข่ายของชาวจีนไ้เบ้ประยุกต์ร่วมกับทุนทางสังคมบนอัตลักษณ์ความเป็นจีนอย่างการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายการค้าระหว่างกลุ่มเครือข่ายของตนเอง จนเกิดการโป้วของและการเล่นแชร์ เพื่อช่วยเหลือทางการเงินและทางด้านการค้าแก่สมาชิกภายในกลุ่มเครือข่ายของตนเองขึ้นมา โดยร้านค้าที่เป็นกลุ่มเครือข่ายภายในชุมชนไ้เบ้มีมักค้าขายเสื้อผ้าคนละประเภท บางร้านจะค้าขายเพียงกางเกงยีนส์เพียงอย่างเดียว ขณะที่ร้านที่เป็นแชร์เดียวกันอาจค้าขายเสื้อผ้าผู้ชาย หรืออีกร้านหนึ่งจะค้าขายเสื้อผ้าเด็ก เมื่อใดก็ตามที่ลูกค้าต้องการสินค้าชนิดใดเพิ่ม ทางร้านค้าก็จะไปแสวงหาสินค้าที่ลูกค้าต้องการจากร้านในกลุ่มเครือข่ายตนเอง แล้วเอามาขายแก่ลูกค้าโดยตรง (การโป้วของ) ข้อดีที่ชัดเจนคือ ร้านค้าภายในชุมชนไ้เบ้ไม่จำเป็นต้องมีเงินทุนจำนวนมากในการกักตุนสินค้าทุกประเภท เพื่อให้ลูกค้าสามารถเลือกได้ แต่หากร้านนั้นสามารถขายสินค้าจากร้านญาติพี่น้องได้เพิ่มเติม ก็สามารถทำกำไรเพิ่มขึ้นได้ควบคู่ นอกจากนี้ร้านค้าที่เป็นกลุ่มเครือข่ายของตนเองสามารถค้าขายสินค้าได้มากยิ่งขึ้นอีกด้วย ขณะเดียวกันลูกค้าไม่จำเป็นต้องเสียเวลาไปเลือกซื้อสินค้าจากร้านอื่นอีกด้วย เพราะบางครั้งลูกค้าที่เข้ามาเลือกซื้อสินค้าที่ไ้เบ้ส่วนใหญ่มักเป็นลูกค้าที่มาจากต่างจังหวัด ซึ่งต้องรีบมาแต่เช้าแล้วรีบกลับต่างจังหวัดทันที จึงไม่มีเวลามากสักเท่าใดในการเลือกซื้อสินค้าหรือสอบถามราคาจากแต่ละร้าน ประกอบกับการมาเลือกเสื้อผ้าชายส่งที่ไ้เบ้ในแต่ละครั้งนั้น จำต้องนำรถกระบะมาขนส่งสินค้าควบคู่ แต่ภายในบริเวณไ้เบ้กลับไม่มีที่จอดรถอย่างเพียงพอแก่รถเหล่านั้น ยิ่งทำให้ลูกค้าจำเป็นต้องเร่งรีบมากยิ่งขึ้น หรือหากไม่เกิดการโป้วของขึ้น อย่างน้อยร้านค้าต่างๆ จะมีการแนะนำลูกค้าไปร้านค้าที่เป็นญาติพี่น้องทดแทน ขณะที่การเล่นแชร์ของชาวจีนนั้นถือเป็นรูปแบบสวัสดิการชุมชนของชาวจีนลักษณะหนึ่ง เนื่องจากการเล่นแชร์ของชาวจีนจะเป็นการเล่นแชร์ในกลุ่มเครือข่ายที่มีความรู้จักคุ้นเคยกันเป็นอย่างดี จนเกิดความไว้วางใจระหว่างกันอยู่แล้ว การเล่นแชร์จึงไม่ค่อยเกิดการหนีแชร์ขึ้น รวมถึงการขึ้นแชร์ของชาวจีนนั้นมักมีจุดประสงค์เพื่อการช่วยเหลือสมาชิกภายในกลุ่มเครือข่ายที่ประสบปัญหาทางการเงินด้านต่างๆ เช่น การขาดเงินลงทุนสินค้าหรือช่วยเหลือสมาชิกเพื่อตั้งตัว เป็นต้น ซึ่งทำวแชร์จะได้รับโอกาสนำเงินตั้งต้นเล่นแชร์ไปลงทุนหรือตั้งตัวเป็นเจ้าแก่ก่อน ขณะที่การเล่นแชร์ถือเป็นรูปแบบการแสดงฐานะของชาวจีนภายในชุมชนหรือครอบครัวได้เช่นกัน โดยชาวจีนที่มีฐานะดีกว่ามักเป็ยแชร์เป็นมือสุดท้าย ขณะที่ผู้ที่มีฐานะทางการเงินด้อย

กว่าหรือมีความจำเป็นต้องใช้เงินเร่งด่วนก็สามารถเป็ยแซร์ในมือต้นก่อนได้เช่นกัน ทำให้ผู้ที่มีความต้องการใช้เงินก็สามารถได้รับเงินไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งบางครั้งการกู้ยืมเงินจากธนาคารพาณิชย์จำเป็นต้องใช้เวลาในการพิจารณาสินเชื่อเป็นระยะเวลานานหรือบางครั้งจำเป็นต้องใช้หลักทรัพย์วางค้ำประกัน แต่การเป็ยแซร์สามารถทำให้กลุ่มสมาชิกได้รับเงินอย่างรวดเร็ว โดยไม่จำเป็นต้องใช้สินทรัพย์ใดค้ำประกัน อันทำให้สถานะทางการเงินของสมาชิกกลุ่มเครือข่ายได้รับการคลี่คลายไปในทางที่ดีขึ้นในที่สุด

ฉะนั้นความสัมพันธ์แบบกลุ่มเครือข่ายจึงถือเป็นกลไกสำคัญหนึ่ง บนอัตลักษณ์ความเป็นเงินของชาวจีนโบ้เบ้ที่สร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนโบ้เบ้นั่นเอง

2. สถาบันทางจิตวิญญาณ (ศาลเจ้าปึงเถ่ากง) และผู้นำถือเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความ

สำคัญและตั้งอยู่บนพื้นฐานของอัตลักษณ์ความเป็นเงินในการสร้างความเข้มแข็งภายในชุมชน ภายหลังจากเครือข่ายชาวจีนแต่จิวได้สร้างการรวมกลุ่มเครือข่ายของชุมชนตนเอง จนเกิดความเข้มแข็งภายในชุมชนโบ้เบ้ขึ้น แต่ความเข้มแข็งภายในชุมชนโบ้เบ้ก็ยังไม่สามารถสร้างความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นแก่สมาชิกชุมชนโบ้เบ้ได้ทั้งหมด แต่เกิดเฉพาะกลุ่มเครือข่ายเป็นหลักฉะนั้นกลุ่มผู้นำบนอัตลักษณ์ความเป็นเงินอย่างกลุ่มผู้นำอาวุโสภายในชุมชนโบ้เบ้ในอดีตได้ออกกลยุทธ์ด้วยการอัญเชิญศาลเจ้าปึงเถ่ากงมาจากทรวงวาด เพื่อสร้างความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นแก่สมาชิกชุมชนโบ้เบ้ในที่สุด ซึ่งภายนอกทั่วไปที่ไม่ได้เข้าใจอัตลักษณ์ความเป็นเงินมากนักอาจเข้าใจว่าศาลเจ้าปึงเถ่ากงเป็นเพียงศูนย์รวมจิตใจของสมาชิกชุมชนโบ้เบ้เท่านั้น แต่แท้จริงแล้วศาลเจ้าปึงเถ่ากงของชุมชนชาวจีนโบ้เบ้ถือเป็นสถาบันหนึ่งของชุมชนชาวจีนโบ้เบ้ อันมีหน้าที่หรือบทบาทหลากหลายในการสร้างความเป็นอยู่ที่ดีแก่สมาชิกชุมชนผ่านการสร้างรูปแบบสวัสดิการชุมชนและการจัดกิจกรรมต่างๆ ภายในชุมชนชาวจีนโบ้เบ้ที่ซ่อนอยู่ภายใต้อัตลักษณ์ความเป็นเงิน เนื่องจากศาลเจ้าปึงเถ่ากงถือเป็นศูนย์กลางในการจัดสวัสดิการชุมชนและสร้างความเป็นอยู่ที่ดีในรูปแบบต่างๆ แก่สมาชิกชุมชน ตั้งแต่การเป็นศูนย์กลางในความสนใจและการดึงความมีส่วนร่วมจากสมาชิกชุมชนให้เข้าร่วมกิจกรรมระหว่างกันได้มากกว่าปกติ โดยชาวจีนส่วนใหญ่นิยมการเข้าร่วมกิจกรรมที่ถูกจัดขึ้นจากศาลเจ้าอยู่แล้ว ยิ่งเป็นศาลเจ้าประจำท้องถิ่นของชาวจีนแต่จิวที่ให้ความเคารพนับถือด้วยกันอย่างถ้วนหน้าอย่าง ศาลเจ้าปึงเถ่ากงยิ่งสร้างการมีส่วนร่วมจากชาวจีนโบ้เบ้ได้มากกว่าปกติขึ้นไปอีก เนื่องจาก ศาลเจ้าปึงเถ่ากงสามารถสนองตอบความต้องการและอัตลักษณ์ความเป็นเงินของกลุ่มชาวจีนได้มากกว่าปกติ รวมถึงการร่วมรูปแบบสวัสดิการชุมชนผ่านรูปแบบกิจกรรมจากศาลเจ้านอกจากสร้างความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นได้จริง ยังสามารถได้บุญตามความเชื่อของชาวจีนอีกด้วยเช่นเมื่อจัดงานแต่งงานภายใต้ระบบศาลเจ้า ทางหนึ่งสมาชิกชุมชนนอกจากสามารถจัดงานได้ถูกต้องตามขนบธรรมเนียมของชาวจีนแล้ว ยังไม่จำเป็นต้องจ่ายเงินมากมาย หากเปรียบเทียบกับการจัดงาน

ตามโรงแรมต่างๆ ขณะเดียวกันเมื่อจัดงานให้แก่สมาชิกคนใดแล้ว สมาชิกคนนั้นยังสามารถบริจาคเงินคืนกลับค่าจัดงานคืนกลับแก่ศาลเจ้าได้ด้วย ทางหนึ่งก็เท่ากับว่าสมาชิกคนนั้นได้จ่ายค่าจัดงานซึ่งราคาถูกกว่าปกติ ขณะเดียวกันก็เท่ากับบริจาคเงินให้แก่ศาลเจ้าควบคู่ สมาชิกคนนั้นก็ได้อยู่ตามความเชื่อไปของชาวจีนไปด้วย ซึ่งเงินที่ได้รับการบริจาคก็จะถูกสมทบเข้าศาลเจ้า เพื่อจัดงานต่างๆ ภายใต้สวัสดิการชุมชนแก่สมาชิกชุมชนคนอื่นหรือตนเองในลำดับต่อไป ทำให้รูปแบบสวัสดิการชุมชนต่างๆ ถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่สร้างความเป็นอยู่ที่ดีแก่ชุมชนชาวจีนโบ๊เบ๊ รวมถึงการสร้างรายได้และมีเงินหมุนเวียนอยู่ภายในชุมชนโบ๊เบ๊ เพื่อจัดสวัสดิการต่อไปในอนาคตได้ นอกจากนี้ศาลเจ้าปึงเถ่ากงยังมีบทบาทสำคัญในการรวบรวมและกระจายทรัพยากรจากสมาชิกชุมชนทั้งหมดไปสู่มือของสมาชิกชุมชนทั้งหมด รวมถึงสังคมภายนอกภายใต้หลักการบริหารและการกระจายอย่างเป็นธรรม โดยเงินทั้งหมดหรือสิ่งของต่างๆ จะถูกจัดเก็บและกระจายสู่มือสมาชิกชุมชนจากศาลเจ้าทั้งสิ้น รวมถึงสร้างให้ชุมชนโบ๊เบ๊เกิดความสัมพันธ์ที่ดีและน่าอยู่อาศัยขึ้น ตั้งแต่การเป็นจารีตของชาวจีนสมัยก่อนที่สั่งสอนให้คนเป็นคนดีและเกรงกลัวต่อการกระทำความผิด ถือเป็นบรรทัดฐานทางสังคมลักษณะหนึ่งที่สร้างความสงบสุขให้เกิดขึ้นกับสังคมชาวจีนโบ๊เบ๊ได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้ศาลเจ้ายังถือเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับกลุ่มผู้นำในการสร้างความเข้มแข็งให้เกิดแก่ชุมชน โดยการบูรณาการอัตลักษณ์ความเป็นจีนให้เกิดความยั่งยืนภายในชุมชนโบ๊เบ๊ โดยกลุ่มผู้นำชุมชนผ่านระบบศาลเจ้าย่อมมีการเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลา แต่ระบบความคิด กลไกหรือกระบวนการบนอัตลักษณ์ความเป็นจีนในศาลเจ้าที่ซ่อนอยู่ย่อมไม่มีการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากกลุ่มผู้นำภายในศาลเจ้าจะมีการสืบทอดตำแหน่งระดับผู้นำชุมชนจากรุ่นสู่รุ่น ภายใต้ระบบอาวุโส ผู้น้อยต้องรับฟังการสั่งสอนจากผู้ใหญ่กว่า เนื่องจากผู้น้อยมีประสบการณ์น้อยกว่าผู้ใหญ่ซึ่งมีประสบการณ์มากกว่า โดยผู้ที่จะมาเป็นผู้นำชุมชนในอนาคตจำเป็นต้องเข้ามาเรียนรู้งานหรือระบบต่างๆ ภายในศาลเจ้าเงินเสียก่อน เพื่อทำความเข้าใจและศึกษาถึงกระบวนการหรืออัตลักษณ์ของการทำงานภายใต้ความเป็นจีนผ่านระบบศาลเจ้าทั้งหมด รวมถึงซึมซับอัตลักษณ์ทั้งหมดเหล่านั้น กระทั่งบุคคลนั้นมีระบบความคิดหรืออัตลักษณ์ความเป็นจีนคล้ายคลึงกับผู้นำอาวุโสรุ่นก่อนและกลายเป็นที่ยอมรับจากผู้ใหญ่รุ่นก่อน (กลุ่มผู้นำอาวุโส) และได้รับการยอมรับ เคารพนับถือจากรุ่นเดียวกันหรือรุ่นหลังอีกด้วย ซึ่งการเป็นที่ยอมรับและเคารพนับถือจากทุกฝ่ายผ่านจากระบบศาลเจ้าย่อมเปรียบเสมือนว่าบุคคลนั้นได้รับการรับรองคุณสมบัติและความดีผ่านเทพเจ้าหรือกลุ่มผู้นำรุ่นเก่านั้นเป็นที่เคารพอยู่ก่อนแล้ว ซึ่งกลุ่มผู้นำอาวุโสก็จะเป็นผู้พิจารณาถึงคุณสมบัติของบุคคลนั้นว่ามีความดีเพียงพอร่วมกับการเป็นผู้นำชุมชนรุ่นใหม่ต่อไปหรือไม่รวมถึงการถ่ายทอดอัตลักษณ์ความเป็นจีนผ่านระบบงานศาลเจ้าให้แก่บุคคลนั้นเรียบร้อยแล้ว ซึ่งเมื่อได้รับการรับรองจากกลุ่มผู้นำอาวุโสจึงทำให้สมาชิกชุมชนทั่วไปมักให้การยอมรับแก่บุคคลเหล่านั้นเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ กระทั่งกลายเป็นผู้นำ

ชุมชนคนใหม่อย่างสมบูรณ์สามารถทำงานได้อย่างเต็มที่ และมีประสิทธิภาพร่วมกับสมาชิกชุมชนต่างๆ ในลำดับถัดไป

3.สถาบันทางเศรษฐกิจสังคมและกลุ่มผู้นำ (สมาคมชาวโบบี) กล่าวได้ว่าสมาคมชาวโบบีถือเป็นปัจจัยหนึ่งภายในชุมชนโบบีที่ถูกสร้างขึ้นมาเป็นลำดับสุดท้าย เพื่อตอบสนองความต้องการและสร้างความเข้มแข็งแก่สมาชิกชุมชนในมิติทางด้านเศรษฐกิจและการค้าเป็นหลัก ซึ่งการรวมกลุ่ม เพื่อตอบสนองความต้องการทางด้านเศรษฐกิจและการค้าของชาวจีนโบบีสามารถจัดเป็นรูปแบบสวัสดิการชุมชนทางการค้าหรือสร้างความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจได้เช่นกัน เนื่องจากกิจกรรมหรือสวัสดิการชุมชนที่เกิดขึ้นของสมาคมชาวโบบีถูกสร้างขึ้น เพื่อสร้างความได้เปรียบทางการค้าส่งเสื้อผ้าแก่กลุ่มชาวจีนโบบีเป็นหลัก รวมถึงเกิดความสะดวกเวลาชาวจีนโบบีจำเป็นต้องติดต่อกับต่างประเทศหรือหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องเป็นหลัก เนื่องจากสมาคมชาวโบบีเกิดขึ้นและเติบโตขึ้นมาในยุคที่เศรษฐกิจของประเทศไทย รวมถึงเศรษฐกิจด้านการส่งออกเสื้อผ้าไปยังต่างประเทศกำลังเจริญเติบโตพอดี ถือเป็นช่วงเวลาที่เป็นขาขึ้นช่วงหนึ่งของตลาดส่งออกเสื้อผ้าอย่างโบบี โดยสมาคมชาวโบบีถือเป็นสมาคมหนึ่ง ที่เห็นโอกาสทองในห้วงเวลาดังกล่าว โดยกลุ่มผู้นำของสมาคมชาวโบบีในห้วงเวลาดังกล่าวถือเป็นอีกกลไกหนึ่งที่พยายามรวมกลุ่มระหว่างสมาชิกชาวจีนภายในชุมชนโบบีที่เป็นพ่อค้าแม่ค้าขายส่งเสื้อผ้าเหมือนกัน เพื่อช่วงชิงความได้เปรียบทางการค้ากับต่างประเทศให้เกิดประโยชน์กับสมาชิกสมาคมให้มากที่สุด จึงพยายามผลักดันให้เกิดการรวมกลุ่มระหว่างกลุ่มญาติพี่น้องและเครือข่ายร้านค้าของตนเองจนกลายมาเป็นสมาคมชาวโบบีในที่สุด กล่าวได้ว่าการเกิดขึ้นของสมาคมชาวโบบีถือเป็นการพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์แบบกลุ่มเครือญาติให้กลายเป็นรูปแบบสมาคมแบบทางการขึ้น ดังนั้นการเกิดขึ้นของผู้นำสมาคมชาวโบบีจึงเกิดขึ้นจากผู้นำอาวุโสของกลุ่มเครือญาติที่พัฒนาตามมา จนกลายมาเป็นกลุ่มผู้นำสมาคมและกลุ่มกรรมการสมาคมด้วยเช่นกัน ซึ่งการสร้างเป็นรูปแบบสมาคมขึ้นมาสามารถสร้างประโยชน์ให้แก่สมาชิกกลุ่มตนเองได้มากกว่ารูปแบบความสัมพันธ์แบบกลุ่มเครือญาติเท่านั้น ที่สามารถช่วยเหลือสมาชิกชุมชนได้เพียงกลุ่มเครือญาติของตนเองด้วยจำนวนจำกัดเท่านั้น รวมถึงส่งผลกระทบทางด้านค้าที่เกิดขึ้นเพียงเล็กน้อย แตกต่างจากการพัฒนาขึ้นมาเป็นรูปแบบสมาคม ที่สามารถสร้างพลังมหาศาลและเกิดประโยชน์ในด้านต่างๆ ได้มากกว่าเช่น ภายหลังสมาคมชาวโบบีเติบโตขึ้นในมิติทางด้านเศรษฐกิจ จนได้รับการขอร้องหรือขอความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ จากภาครัฐเรื่องการขอความอนุเคราะห์เรื่องเสื้อผ้า เพื่อนำไปบริจาคแก่ถิ่นทุรกันดารหรือพื้นที่ประสบภัยต่างๆ ทางสมาคมชาวโบบีก็ให้ความร่วมมือช่วยเหลือแก่ภาครัฐหรือหน่วยงานทั้งหลายทุกครั้งที่ไป ต่อมาทางสมาคมจึงได้พัฒนาการดำเนินการสร้างกิจกรรมทางการสงเคราะห์คืนกำไรสู่สังคมขึ้นในที่สุด กล่าวคือแม้ภาครัฐไม่ขอความร่วมมือจากทางสมาคมแต่ทางสมาคมก็จะนำ

สินค้าเสื้อผ้า เครื่องอุปโภคบริโภค รวมถึงทรัพย์สินเงินทองไปช่วยเหลือสังคมในมิติต่างๆ อย่างสม่ำเสมอเช่นกันฉะนั้นเมื่อเกิดการติดต่อระหว่างสมาคมและหน่วยงานภาครัฐอย่างต่อเนื่อง จนเกิดการช่วยเหลือเกื้อกูลระหว่างภาครัฐและสมาคมชาวโบ้เบ๊ จึงเกิดความสะดวกในการติดต่อกับหน่วยงานราชการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการผลักดันสินค้าของตนเองไปค้าขายยังต่างประเทศในการแสดงสินค้าหรือส่งสินค้าเสื้อผ้าออกไปยังต่างประเทศได้สะดวกยิ่งขึ้น เนื่องจากภาครัฐเห็นว่ามาเมื่อมีผู้ใดติดต่อมาจากสมาคมชาวโบ้เบ๊รับรองก็จะเกิดความเกรงใจและอำนวยความสะดวกให้มากเป็นพิเศษกลายเป็นสิทธิพิเศษระหว่างสมาคมชาวโบ้เบ๊และหน่วยงานราชการในที่สุด ตลอดจนสนับสนุนความมีชื่อเสียงแก่ชุมชนโบ้เบ๊ให้ชาวต่างประเทศรู้จักชุมชนโบ้เบ๊ในมิติเรื่องการส่งออกเสื้อผ้าราคาถูกลงมากยิ่งขึ้น จนสามารถส่งออกเสื้อผ้าได้มากขึ้นในที่สุด ซึ่งสมาคมชาวโบ้เบ๊และกลุ่มผู้นำสมาคมถือเป็นปัจจัยหรือกลไกหนึ่งที่ขับเคลื่อนให้เกิดความเข้มแข็งขึ้นนั่นเอง เนื่องจากหากเป็นเพียงบุคคลเพียงบุคคลหนึ่ง ไม่มีการรวมกลุ่มให้เป็นสมาคม จะมีสถานะทางการกฎหมายเช่นนี้ การจะติดต่อสื่อสารกับภาครัฐหรือการนำสินค้าไปขายยังต่างประเทศ รวมถึงส่งสินค้าออกไปยังต่างประเทศคงเป็นเรื่องยากเกินการปรับตัวของชาวจีนโบ้เบ๊ในยุคแรก โดยสมาคมชาวโบ้เบ๊ก้าวเข้ามาเป็นตัวกลางในการประสานกิจกรรมและผลประโยชน์นี้ระหว่างภาครัฐ ต่างประเทศกับสมาชิกสมาคมได้อย่างลงตัว จนเกิดประโยชน์สูงสุดแก่สมาชิกของสมาคมชาวโบ้เบ๊นั่นเอง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. จากอัตลักษณ์ความเป็นจีนพบว่าชาวจีนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในกลุ่มเครือญาติ พวกพ้องชาวจีนด้วยกันเสียเป็นส่วนใหญ่ หากผู้วิจัยสามารถสื่อสารกับชาวจีนภายในพื้นที่ที่วิจัยได้ด้วยภาษาจีนท้องถิ่นต่างๆ ที่เป็นภาษาหลักภายในท้องถิ่น เช่น สื่อสารกับชาวโบ้เบ๊ด้วยภาษาจีนแต้จิ๋ว ทำให้ ชาวจีนเหล่านั้นเกิดความไว้วางใจและรู้สึกเสมือนว่าเป็นพวกพ้องเดียวกัน จะสามารถได้รับการเปิดเผยข้อมูลเชิงลึกแก่ผู้วิจัยได้เป็นอย่างดีดีกว่าการสื่อสารด้วยภาษาไทยแต่เพียงอย่างเดียว

2. การวิจัยกลุ่มชาวจีนภายใต้อัตลักษณ์ความเป็นจีน ทำให้เข้าใจได้ว่าชาวจีนให้ความสำคัญกับเครือญาติแก่กลุ่มผู้นำหรือกลุ่มผู้อาวุโสภายในชุมชนตนเองเป็นอย่างมาก หากผู้วิจัยสามารถติดต่อสื่อสารและทำความใกล้ชิดกับกลุ่มผู้นำชุมชนได้ ผู้วิจัยจะขยายเครือข่ายความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในชุมชนได้โดยง่ายกว่าการทำความรู้จักกับสมาชิกชุมชนแต่ละชุมชนไปเรื่อยๆ

3. ชุมชนชาวจีนส่วนใหญ่มักประกอบอาชีพค้าขาย ซึ่งการเข้าไปวิจัยในช่วงเวลาที่ชาวจีนเหล่านั้นค้าขายอาจทำให้ได้ข้อมูลที่ไม่ลึกหรือมีความละเอียดมากนัก แต่หากเป็นช่วงเวลาที่ชาวจีนเหล่านั้นเข้าร่วมประเพณีจีนต่างๆ ของทางศาลเจ้า ชาวจีนมักมีเวลาระหว่างเวลาในการเข้าร่วม

กิจกรรมและให้ความสนใจแก่การวิจัยมากยิ่งขึ้น อีกทั้งเมื่อได้รับการแนะนำจากกลุ่มผู้นำ ยิ่งทำให้ผู้วิจัยได้รับโอกาสการเข้าถึงข้อมูลเชิงลึกได้สะดวกและง่ายยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. (2555, มกราคม-มีนาคม). ผลการศึกษาสถานการณ์และดัชนีการค้าผ่าน
 ไลน์และประตูน้ำ. (2555, มีนาคม). วารสารกรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 1. ค้นเมื่อ 5
 พฤษภาคม 2555, จาก <http://www.sme.go.th/SiteCollectionDocument.pdf>
- ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์. (2547). **ทุนทางสังคมและทุนทางวัฒนธรรมในระบบเศรษฐกิจและการ
 จัดการแบบใหม่**. กรุงเทพฯ : บริษัท พี.เอ.ลิฟวิ่ง จำกัด.
- ถาวร สิกขโกศล. (2554). **แต่จิว: จีนกลุ่มน้อยที่ยิ่งใหญ่**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน.
- ทวี ธีระวงศ์เสรี. (2516). **สถานภาพทางกฎหมายของชาวจีนในประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตร
 มหาคณิศ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญยง ชื่นสุวิมล. (2551). **ไขเบาะแสการเปลี่ยนแปลงของระบบครอบครัวชุมชนชาวไทยเชื้อสายจีน
 กับประวัติศาสตร์**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรพรรณ จันทโรนานนท์. (2550). **วิถีจีน**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น.
- ภูวดล ทรงประเสริฐ. (2531). **บูรณาการแห่งชาติและการดำรงความเป็นจีน:บริบทของประวัติศาสตร์
 ภาคใต้. ใน รอยร้าวของสังคมไทย? บูรณาการกับปัญหาความมั่นคงของชาติ**. กรุงเทพฯ :
 สำนักพิมพ์อักษรสยามการพิมพ์.
- ระพีพรรณ คำหอม. (2557). **สวัสดิการสังคมกับสังคมไทย**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรม
 ศาสตร์.
- วรวิภา โรมรัตนพันธ์. (2548). **ทุนทางสังคม**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เดือนตุลา.
- ศูนย์ข้อมูลสิ่งทอเชิงลึก. (2555). **สถิติสิ่งทอไทย**. กรุงเทพฯ: โครงการสำรวจสิ่งทอญี่ปุ่นเชิงลึก.
- สมบูรณ์ สุขสำราญ. (2530). **ความเชื่อทางศาสนาและพิธีกรรมของชุมชนจีน**. กรุงเทพฯ :
 สำนักพิมพ์พิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อภิญา เวชชัย. (2547). **การพัฒนาระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาส: กลุ่มคนจน
 ผู้ด้อยโอกาสและกลุ่มเสียงที่ประสบปัญหาทางสังคม**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย.